

LATVIJAS REPUBLIKAS EKONOMIKAS MINISTRIJA
PATĒRĒTĀJU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS CENTRS

K.Valdemāra ielā 157, Rīgā, LV – 1013 • tālr. (+371) 67388624 • fakss (+371) 67388634 • e-pasts: ptac@ptac.gov.lv

SIA „VISION MARKETING”
Reģ. Nr.40103290733
Alberta ielā 1 – 16
Rīgā, LV – 1010

LĒMUMS
par nevienlīdzīgiem un netaisnīgiem līguma
noteikumiem
 Rīgā

2010.gada 10.decembrī

Nr.6-lg

Patērētāju tiesību aizsardzības centrā (turpmāk – *PTAC*) laika periodā no 2010.gada jūlija līdz pat šim brīdim saņemti vairāk kā 30 patērētāju iesniegumi, ieskaitot arī elektroniskā pasta vēstules, saistībā ar patērētāju un SIA „VISION MARKETING” (turpmāk – *Sabiedrība*) (Reģ. Nr.40103290733) starpā noslēgtajiem līgumiem par izmitināšanas pakalpojumiem īstermiņa brīvdienās *Premier Holidays Marketing* kompānijas augstākās klases apartamentos Tenerifē („*El Marques Palace*”), Maltā („*San Antonio hotel SPA*”), Maljorkā („*Cala Pi Club*”) un Ēģiptē („*EL Pyramisa Resort*”) (turpmāk – *Līgums*), nodrošinot 4 personu izmitināšanu uz noteikto laiku – 7, 14 vai 21 dienām. Iesniegumos minēts, ka *Sabiedrība* nenodrošina patērētājiem *Patērētāju tiesību aizsardzības likuma* (turpmāk – *PTAL*) 12.pantā noteikto atteikuma tiesību realizāciju, neatmaksājot visu samaksāto līguma summu (piem., LVL 665,00 vai LVL 980,00 apmērā), ieturot *Līguma* 7.5.1.apakšpunktā noteiktās administratīvās izmaksas, kā arī norādīts uz, iespējams, nepatiesas informācijas sniegšanu prezentācijas laikā.

Ņemot vērā minēto, *PTAC*, pamatojoties uz *PTAL* 25.panta 8.³daļu un ceturtais daļas 6.punktu, uzsāka administratīvo lietu par līguma noteikumu izvērtēšanu.

PTAC, izskatot lietā esošos materiālus, **konstatē**:

1. Laika periodā no 2010.gada jūlija līdz augustam starp patērētājiem un *Sabiedrību* vairākās Latvijas Republikas pilsētu viesnīcās tika noslēgti *Līgumi* par pakalpojumiem, kas saistīti ar pakalpojumu saņēmēja izmitināšanu un dzīvošanas nodrošināšanu īstermiņa brīvdienās *Premier Holidays Marketing* kompānijas augstākās klases apartamentos Tenerifē („*El Marques Palace*”), Maltā („*San Antonio hotel SPA*”), Maljorkā („*Cala Pi Club*”) un Ēģiptē („*EL Pyramisa Resort*”).

2. 2010.gada 27.jūlijā *PTAC* veica pārbaudi Ventspilī SIA „Ventspils biznesa centrs” telpās, konstatējot, ka *Sabiedrībai* minētā uzņēmuma telpās neatrodas pastāvīgā pakalpojuma sniegšanas vieta, kā to nosaka *PTAL* 21.¹ un 21.⁴ pants, secināms, ka uz *Sabiedrības* un patērētāju starpā noslēgtajiem līgumiem ir attiecināmas *PTAL* 9.panta prasības par līgumiem, kas noslēgti ārpus uzņēmuma pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietas. Pārbaudes rezultātā tika sastādīts akts Nr.PPU-367.

3. 2010.gada 12.augusta vēstulē *Par līguma noteikumiem un komercpraksi* Nr.21-04/6366-P-354 (turpmāk – *Pieprasījums*) *PTAC*, pamatojoties uz *PTAL* 25.panta astotās daļas 1.punktu, pieprasīja *Sabiedrībai* līdz 2010.gada 30.augustam iesniegt rakstveida apņemšanos novērst patērētāju tiesību pārkāpumus, nepiemērojot *Pieprasījumā* konstatētos netaisnīgos līguma noteikumus ar patērētājiem noslēgtajos līgumos un grozot patērētājiem piedāvātā līguma projektu. Vienlaikus, lai izvērtētu *Sabiedrības* īstenotās komercprakses apstākļus un atbilstību normatīvo aktu prasībām, *PTAC*, pamatojoties uz *Negotīgas komercprakses aizlieguma likuma* (turpmāk – *NKAL*) 15.panta otro daļu, Ministru kabineta 2006.gada 1.augusta noteikumu Nr.632 „*Patērētāju tiesību aizsardzības centra nolikums*” 6.3.apakšpunktu, pieprasīja *Sabiedrībai* līdz 2010.gada 30.augustam iesniegt *PTAC* divu prezentāciju, kuru laikā *Sabiedrība* demonstrē patērētājiem piedāvāto pakalpojumu, ierakstus.

4. 2010.gada 16.augustā *PTAC*, ievērojot *PTAL* 25.panta 8.³ daļu, sastādīja Patērētāju tiesību uzraudzības pasākumu izvērtējuma protokolu Nr.27 (turpmāk – *Protokols*), saskaņā ar kuru nolēma uzsākt administratīvo lietu par *Līguma* 7.5.1.apakšpunkta atbilstību *PTAL* regulējumam.

5. 2010.gada 7.septembrī *PTAC* veica vairākas pārbaudes (1) Jēkabpilī SIA „NIKO-LOTO” piederošajā viesnīcā – krogā „Hercogs Jēkabs”; (2) Rīgā SIA „Park Hotel” viesnīcā „MARITIM Park Hotel Rīga”; (3) Rīgā SIA „REHO” piederošajā viesnīcā „KONVENTA SĒTA” un sastādot aktus Nr.E04-DAU-4 un Nr.PPU-432, kā arī (4) 2010.gada 14.septembrī – Tukumā SIA „PIECI ELEMENTI” viesnīcā „Harmonija SPA”, sastādot aktu Nr.PPU-428 (turpmāk visi kopā – *Akti*).

6. 2010.gada 9.septembrī *PTAC* saņēma *Sabiedrības* 2010.gada 6.septembra vēstuli Nr.21 *Par adreses maiņu*, kurā *Sabiedrība* informēja *PTAC* par korespondences adreses maiņu.

7. Ņemot vērā, ka *PTAC* *Pieprasījumā* noteiktajā termiņā nesaņēma (1) *Sabiedrības* izteiktu rakstveida apņemšanos novērst patērētāju tiesību pārkāpumu, nepiemērojot *Pieprasījumā* konstatētos netaisnīgos līguma noteikumus ar patērētājiem noslēgtajos līgumos un grozot patērētājiem piedāvātā līguma projektu; (2) divu prezentāciju, kuru laikā *Sabiedrība* demonstrē patērētājiem piedāvāto pakalpojumu, ierakstus, tad 2010.gada 6.septembrī *PTAC* pieņēma lēmumu uzsākt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā par *Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa* (turpmāk – *LAPK*) 175.⁹ pantā minēto pārkāpumu.

8. 2010.gada 20.septembrī *PTAC* vēstulē *Par uzaicinājumu uz administratīvā pārkāpuma protokola sastādīšanu* Nr.21-04/7440-P-354 uzaicināja *Sabiedrības* atbildīgo amatpersonu vai tās pilnvaroto pārstāvi 2010.gada 6.oktobrī plkst.11:00 ierasties uz administratīvā pārkāpuma protokola sastādīšanu un iespējamu lietas izskatīšanu.

9. 2010.gada 6.oktobrī *PTAC* sastādīja Administratīvo pārkāpumu protokolu Nr.203754, konstatējot *LAPK* 175.⁹ pantā minēto pārkāpumu, proti, *Sabiedrība* *PTAC* nesniedza tās rīcībā esošo informāciju pēc *PTAC* pieprasījuma noteiktajā termiņā.

10. 2010.gada 6.oktobrī *PTAC* saņēma *Sabiedrības* 2010.gada 6.oktobra iesniegumu ar tam pievienotu dokumentu kopijām, kurā minēts, ka *Sabiedrība* līdz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanai ir iesniegusi *PTAC* vairākas atbildes vēstules uz *PTAC* skaidrojumu pieprasījumiem.

11. 2010.gada 3.novembrī *PTAC* pieņēma lēmumu *Par administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanu* Nr.E03-RIG-245, saskaņā ar kuru *Sabiedrībai* tika uzlikts naudas sods LVL 3000,00 apmērā par *LAPK* 175.⁹ pantā minēto pārkāpumu.

12. 2010.gada 9.decembrī *PTAC* pieņēma lēmumu *Par administratīvā soda un tiesiskā pienākuma uzlikšanu* Nr.E03-KREUD-63 par *NKAL* 4.panta otrās daļas 1.,2.,3.punktā noteikto negodīgas komercprakses īstenošanu, par kuru paredzēts administratīvais sods *LAPK* 166.¹³panta trešajā daļā, uzliekot *Sabiedrībai* tiesisko pienākumu izbeigt negodīgu komercpraksi, kas izpaužas kā profesionālajai rūpībai neatbilstošas, maldinošas un agresīvas komercprakses īstenošana, piedāvājot patērētājiem un noslēdzot ar patērētājiem izmitināšanas pakalpojumu līgumus un naudas sodu LVL 7000,00 apmērā.

PTAC, izvērtējot lietā esošajos materiālos minēto, **norāda**:

[1] Saskaņā ar *PTAL* 1.panta 3.punktu patērētājs ir fiziskā persona, kas izsaka vēlēšanos iegādāties, iegādājas vai varētu iegādāties vai izmantot precī vai pakalpojumu nolūkam, kurš nav saistīts ar tās saimniecisko vai profesionālo darbību. Līdz ar to personas, ar kurām *Sabiedrība* noslēdz *Līgumus*, ir uzskatāmas par patērētājiem atbilstoši *PTAL* 1.panta 3.punktā ietvertajai patērētāja definīcijai, jo ir fiziskās personas, kas noslēgušas *Līgumus* ar *Sabiedrību* (izmantojuši *Sabiedrības* pakalpojumu), un tas nav saistīts ar viņu saimniecisko vai profesionālo darbību. Savukārt *Sabiedrība* ir atzīstama par pakalpojuma sniedzēju atbilstoši *PTAL* 1.panta 4.punktam, jo ir persona, kas savas saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros sniedz pakalpojumu patērētājam – konkrētajā gadījumā ar *Līgumu* piedāvā izmitināšanas un izmitināšanas pakalpojumiem īstermiņa brīvdienās *Premier Holidays Marketing* kompānijas augstākās klases apartamentos Tenerifē („*El Marques Palace*”), Maltā („*San Antonio hotel SPA*”), Maljorkā („*Cala Pi Club*”) un Ēģiptē („*EL Pyramisa Resort*”), nodrošinot 4 personu izmitināšanu uz noteikto laiku – 7, 14 vai 21 dienām.

[2] Saskaņā ar *PTAL* 25.panta ceturtās daļas 6.punktu *PTAC* funkcijās ietilpst „patērētāju tiesību ievērošanas uzraudzība līgumu projektos un līgumos, ko patērētāji slēdz ar ražotājiem, pārdevējiem vai pakalpojumu sniedzējiem, arī normatīvajos aktos paredzēto darbību veikšana, lai ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs grozītu līguma projektu vai pārtrauktu pildīt līguma noteikumus, ja līguma projektā vai noslēgtajā līgumā konstatēti netaisnīgi vai neskaidri noteikumi”.

Pamatojoties uz *PTAL* 25.panta 8³.daļu, kas nosaka, ka „Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, saņēmis personas iesniegumu par netaisnīgiem līguma noteikumiem vai citu patērētāju tiesību aizsardzības normatīvo aktu pārkāpumu, izvērtē, vai ir pieļauts patērētāju tiesību pārkāpums, kas radījis vai varētu radīt būtisku kaitējumu patērētāju kolektīvajām interesēm. (...)”, *PTAC* 2010.gada 16.augustā, sastādot *Protokolu*, uzsāka administratīvo lietu par *Līguma* 7.5.1.apakšpunkta atbilstību *PTAL* regulējumam.

Ņemot vērā *PTAL* 25.panta astotās daļas 1.punktā noteikto: „Ja konstatēts patērētāju tiesību pārkāpums, kas skar patērētāju grupas intereses patērētāju kolektīvās intereses), un tas var radīt zaudējumus vai kaitējumu patērētājiem, arī atsevišķam patērētājam, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, izvērtējis pārkāpuma raksturu un būtību, kā arī citus aspektus, ir tiesīgs ierosināt, lai ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs rakstveidā apņemas noteiktā termiņā novērst izdarīto pārkāpumu”, *PTAC* Pieprasījumā ierosināja *Sabiedrībai* līdz 2010.gada 30.augustam iesniegt rakstveida apņemšanos novērst patērētāju tiesību pārkāpumu, nepiemērojot *Līgumā* konstatētos netaisnīgos līguma noteikumus ar patērētājiem noslēgtajos līgumos un grozot patērētājiem piedāvātā līguma projektu. Ņemot vērā, ka *Sabiedrība* *PTAC* noteiktajā termiņā rakstveida apņemšanos neiesniedza, tātad nenovērsa *PTAC* konstatēto patērētāju tiesību pārkāpumu, *PTAC* saskaņā ar *PTAL* 25.panta astotās daļas 2.punktu savas kompetences ietvaros ir tiesīgs pieņemt patērētāju kolektīvo interešu lēmumu par netaisnīgiem un nevienlīdzīgiem līguma noteikumiem.

[3] Saskaņā ar *PTAL* 3.panta 2.punktu patērētāja tiesības ir pārkāptas, ja nav ievērots līgumslēdzēju pušu vienlīdzības princips un līguma noteikumi ir netaisnīgi. *PTAL* 6.panta pirmajā daļā noteikts, ka ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nedrīkst piedāvāt tādus

līguma noteikumus, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem. Savukārt *PTAL* 3.panta 7.punkts paredz, ka patērētāja tiesības ir pārkāptas, ja patērētājam nav dota iespēja realizēt atteikuma tiesības, noslēgta līguma atcelšanas, noslēgta līguma nosacījumu grozīšanas vai citas likumīgās vai līgumiskās tiesības. Turklāt *PTAL* 5.panta otrās daļas 4.punkts paredz, ka līguma noteikumi ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, ja tie noteic, ka patērētājs atsakās no savām likumīgajām tiesībām. Tātad atbilstoši *PTAL* 6.panta pirmās daļas noteikumiem *Sabiedrība* nedrīkst iekļaut netaisnīgus līguma noteikumus patērētājiem piedāvātajos līgumos un līgumu projektos. *PTAL* 6.panta ceturtajā daļā noteikts, ka „novērtējot līguma noteikumus, ņem vērā pārdotās preces vai sniegtā pakalpojuma raksturu, visus apstākļus, kādos līgums noslēgts, kā arī noslēgtā līguma un ar to saistītā līguma noteikumus”.

Lai arī *Līgumus* patērētāji ir parakstījuši, tomēr *PTAL* ir paredzēti izņēmumi no vispārējiem līgumu slēgšanas noteikumiem. Lai konstatētu, vai attiecīgais līguma noteikums ir apspriests, jāņem vērā *PTAL* 6.panta piektajā un septītajā daļā paredzētais. Saskaņā ar *PTAL* 6.panta piektajā daļā noteikto „līguma noteikums vienmēr ir uzskatāms par savstarpēji neapspriestu, ja līgums sastādīts iepriekš un patērētājam nav bijis iespējams ietekmēt attiecīgā līguma noteikumus”. Vistipiskākais šāda gadījuma piemērs ir tipveida jeb standartlīgums. Šāds viedoklis ir pamatots arī tiesību doktrīnā: „standartlīgumi per se tiek uzskatīti par neapspriežamiem, tāpēc standartnoteikumu piemērošanas gadījumā faktiski nav nekādas juridiskas iespējas izvairīties no Netaisnīgu līgumu direktīvas piemērošanas. Pat skaidri izteikts patērētāja apliecinājums, ka viņš ir iepazīstināts ar līguma standartnoteikumiem un vienojies par tiem neizslēdz direktīvas piemērošanu”.¹

Pamatojoties uz *PTAC* rīcībā esošajos lietas materiālos minēto, secināms, ka *Sabiedrība*, veicot telemarketingu, izvēlas atsevišķas personas, kuras kopā ar dzīvesbiedru tiek uzaicinātas uz prezentāciju, kuras ietvaros ir iespējams noslēgt līgumu par izmitināšanas pakalpojumiem īstermiņa brīvdienās *Premier Holidays Marketing* kompānijas augstākās klases apartamentos Tenerifē („*El Marques Palace*”), Maltā („*San Antonio hotel SPA*”), Maljorkā („*Cala Pi Club*”) un Ēģiptē („*EL Pyramisa Resort*”), nodrošinot 4 personu izmitināšanu uz noteikto laiku - 7, 14 vai 21 dienām. Līdz ar to, ja patērētājs attiecībā uz konkrēto piedāvājumu izrāda ieinteresētību, *Sabiedrība* piedāvā tūlītējai parakstīšanai jau iepriekš sagatavotus *Līgumus*.

PTAC, izvērtējot lietā esošajos materiālos minēto, secina, ka *Sabiedrība* patērētājiem ir piedāvājusi iepriekš sagatavotus *Līgumus*, kas satur identiskus līguma noteikumus, izņemot līguma būtiskās sastāvdaļas, proti, cenu, kas katrā gadījumā atkarībā no izvēlētas viesnīcas un īstermiņa brīvdienas termiņa ilguma ir atšķirīga. Līdz ar to *PTAC* konstatē, ka *Sabiedrība* patērētājiem piedāvā standarta jeb tipveida līguma noteikumus. *PTAC* paskaidro, ka tas vien, ka *Sabiedrība* patērētājiem piedāvā iespēju iepazīties ar *Līguma* noteikumiem pirms tā parakstīšanas, nenozīmē, ka *Līguma* noteikumi ar patērētājiem tiek apspriesti.

Par apspriestiem līguma noteikumiem uzskatāmi līguma noteikumi, par kuriem līgumslēdzēji, savstarpēji apspriežot (savstarpēji apmainoties viedokļiem), ir vienojušies. Līdz ar to parakstīts līgums pats par sevi nav pietiekams pierādījums tam, ka līgumslēdzēji savstarpēji apsprieda katru līguma noteikumu atsevišķi.² Ņemot vērā minēto, *PTAC* secina, ka *Līguma* noteikumi, izņemot *Līguma* būtiskās sastāvdaļas (cena, izvēlēta viesnīca, īstermiņa brīvdienas termiņš), ir līgumslēdzēju pušu neapspriesti.

[4] *Līguma* 7.5.1.apakšpunkts nosaka, ka „*Pusei savlaicīgi rakstveidā paziņojot otrai Pusei ir tiesības izbeigt Līgumu pirms termiņa, ja šis Līgums tiek izbeigts pirms termiņa pēc*

¹ Zadraks G. „Direktīvas 93/13/EEK par netaisnīgiem noteikumiem patērētāju līgumos nepieciešamā reforma”// Likums un Tiesības, 2005., Nr.4, 103.lpp

² Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 7.marta sprieduma lietā Nr.C30519003 motīvu daļas 14.punkts.

Pakalpojuma saņēmēja iniciatīvas 7 (septiņu) dienu laikā no šī Līguma noslēgšanas brīža, tad Pakalpojuma sniedzējs atmaksā Pakalpojuma saņēmējam daļu no iemaksātās Pakalpojuma maksas, ieturot no Pakalpojumu saņēmēja administratīvās izmaksas LVL 300,00 (trīs simti lati) apmērā”.

Savukārt Līguma 7.5.2.apakšpunkts paredz: „Pusei savlaicīgi rakstveidā paziņojot otrai Pusei ir tiesības izbeigt Līgumu pirms termiņa, ja šis Līgums tiek izbeigts pirms termiņa pēc Pakalpojuma saņēmēja iniciatīvas pēc šī Līguma 7.5.1.punktā norādītā termiņa, tad Pakalpojuma saņēmēja iemaksātā Pakalpojuma maksa netiek viņam atmaksāta”.

Izvērtējot Līguma 7.5.1. un 7.5.2.apakšpunktu, PTAC secina, ka Līgums paredz tikai 7 dienu termiņu, kurā patērētājam pēc Līguma noslēgšanas ir tiesības vienpusēji atkāpties no uzņemtajām saistībām, atpakaļ saņemot tikai daļu no samaksātās summas, proti, starpību, kas veidojas no kopējās līguma summas, atņemot administratīvās izmaksas Līgumā noteiktajā apmērā. Savukārt, ja Līgumu patērētājs izbeidz pirms 7.5.1.apakšpunktā minētā 7 dienu termiņa, tad iemaksātā pakalpojuma maksa patērētājam netiek atmaksāta.

Vērtējot augstāk norādītos Līguma noteikumus, PTAC uzsver, ka patlaban spēkā esošā PTAL 9.panta pirmās daļas redakcija nosaka, ka „Saskaņā ar līgumu, kas noslēgts ārpus pastāvīgās tirdzniecības vietas vai pakalpojuma sniegšanas vietas pārdevējs piegādā preces vai pakalpojuma sniedzējs sniedz pakalpojumus patērētājam, pēc savas iniciatīvas vai pēc patērētāja nepārprotami izteikta lūgumu apmeklējot patērētāju mājās, darbavietā vai citā viņa atrašanās vietā”. Saskaņā ar PTAL 12.panta otrās daļas 1.punktu „Patērētājs var izmantot atteikuma tiesības, lai atkāptos no līguma, kas noslēgts ārpus pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietas”. Turklāt Ministru kabineta 2006.gada 25.aprīļa noteikumu Nr.320 „Noteikumi par ārpus pastāvīgās tirdzniecības vietas vai pakalpojuma sniegšanas vietas noslēgtajām līgumām ietveramo informāciju un atteikuma tiesību realizēšanas termiņu un kārtību” (turpmāk – Noteikumi) 5.punkts paredz, ka „Patērētājs ir tiesīgs izmantot atteikuma tiesības un vienpusēji atkāpties no līguma 14 kalendāra dienu laikā, nosūtot pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam atteikuma veidlapu vai rakstisku atteikumu. Atteikuma tiesību izmantošanas termiņu skaita no dienas, kad patērētājs ir saņēmis preci vai preces (preču) daļu, vai no līguma noslēgšanas dienas, ja tiek sniegti pakalpojumi”.

Iztulkojot PTAL 9.pantu, PTAC norāda, ka šī panta pirmajā daļā sniegts skaidrojums jēdzienam – „līgums, kas noslēgts ārpus pastāvīgās tirdzniecības vietas vai pakalpojuma sniegšanas vietas”, norādot apstākļus, kas uzskatāmi par preces tirdzniecību vai pakalpojuma sniegšanu ārpus uzņēmuma pastāvīgās tirdzniecības vietas. Konkrētā tiesību norma neaizliedz paplašināt tos gadījumus, kas būtu uzskatāmi par apstākļiem, kad līgums noslēgts citā patērētāja atrašanās vietā, proti, ja līgums noslēgts pēc pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja iniciatīvas, uzaicinot patērētāju ierasties kādā konkrētā vietā vai laikā, piemēram, viesnīcā, restorānā vai arī pie patērētāja mājās, viņa darba vietā vai kādā citā patērētāja atrašanās vietā. Līdz ar to ir uzskatāms, ka šāds līgums, t.i., patērētājiem piedāvātais Līgums, ir noslēgts ārpus uzņēmuma pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojuma sniegšanas vietas. Šajā gadījumā būtiski ņemt vērā PTAL 9.pantā ietvertā jēdziena „ārpus pastāvīgās tirdzniecības vietas” nozīmi, proti, šis jēdziens raksturo pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja atrašanās vietu, kurā patērētājs varētu iegādāties preci vai saņemt pakalpojumu bez īpaša uzaicinājuma vai cita veida iniciatīvas izrādīšanas no pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja puses.

Minētais secinājums izriet arī no Eiropas Padomes 1985.gada 20.decembra direktīvas 85/577/EEK par patērētāja aizsardzību attiecībā uz līgumiem, kas noslēgti ārpus uzņēmuma telpām (turpmāk – Direktīva 85/577/EEK) 1.panta, kas nosaka, ka šī Direktīva 85/577/EEK attiecas uz līgumiem, saskaņā ar kuriem tirgotājs patērētājam piegādā preces vai sniedz pakalpojumus un kurus noslēdz:

- ekskursijas laikā, ko tirgotājs organizē ārpus sava uzņēmuma telpām, vai
- tirgotāja veikta apmeklējuma laikā:

- 1) patērētāja mājās vai cita patērētāja mājās;
- 2) patērētāja darba vietā;

ja apmeklējums nenotiek pēc patērētāja izteikta pieprasījuma.

Direktīvas 85/577/EEK prasības tika iekļautas šobrīd spēkā esošajos *Noteikumos*, kas satur tiesību normas, paredzot ārpus pastāvīgās tirdzniecības vietas līgumā ietveramo informāciju, kā arī nosaka *PTAL* 12.pantā paredzēto patērētāja atteikuma tiesību realizēšanu.

Papildus jau iepriekš minētajam, salīdzinot *PTAL* 9.panta pirmās daļas noteikumus ar *Direktīvas 85/577/EEK* 1.pantā noteikto, secināms, ka *Direktīvas 85/577/EEK* 1.pantā ietverts plašāks to kritēriju uzskaitījums, kas raksturo patērētāju tiesību regulējošajos normatīvajos aktos ietvertos jēdzienus „ārpus pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietas”, proti, paredzot, ka arī tāds līgums, kas noslēgts ekskursijas laikā, ir vērtējams kontekstā ar *Direktīvas 85/577/EEK* prasībām. Analizējot *Direktīvas 85/577/EEK* 1.pantu, jāņem vērā, ka ar jēdzienu „ekskursijas laikā” tiek saprastas situācijas, kad patērētājam ir jābrauc uz pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja norādītu vietu, tajā skaitā, pilsētu. Līdz ar to Eiropas Kopienas tiesu praksē šādā veidā noslēgts līgums tiek vērtēts kontekstā ar *Direktīvas 85/577/EEK* prasībām.³

Gan *Direktīva 85/577/EEK*, gan *PTAL* neparedz specifiskāku jeb sīkāku regulējumu attiecībā uz iespējamām uzņēmuma (pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja) ārpus pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojuma sniegšanas vietām. Tādējādi pieļaujama konkrētās tiesību normas interpretācija, vadoties no pastāvošās tiesu prakses. Proti, Eiropas Kopienas tiesa savā 1999.gada 22.aprīļa lietā C-423/97 „*Travel Vac SL v Manuel José Antelm Sanchis*” ir sniegusi *Direktīvas 85/577/EEK* 1.panta skaidrojumu. Konkrētajā lietā, atbildot uz nacionālās tiesas jautājumiem, Eiropas Kopienas tiesa paskaidro, ka *Direktīva 85/577/EEK* attiecināma uz līgumiem, kas noslēgti starp pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, kura pastāvīgā tirdzniecības vieta atrodas citur, un patērētāju, kuru pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir personīgi uzaicinājis piedalīties organizētā preču un pakalpojumu prezentācijā. Vienlaikus jāuzsver, ka jebkurš līgums ir pakļauts *Direktīvas 85/577/EEK* regulējumam, ja tas ir noslēgts pārdevēja organizētas ekskursijas laikā, nevis viņa pastāvīgajā tirdzniecības vietā. Arī tad, ja līgumu starp pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju ir paredzēts noslēgt citā pilsētā, tas nozīmē, ka patērētājam ir jādodas uz šo pilsētu. Šādas situācijas ir pakļaujamas *Direktīvas 85/577/EEK* regulējumam, jo būtībā tā ir uzskatāma par tirdzniecību ārpus pastāvīgās tirdzniecības vietas, proti, uzņēmuma biroja, kur precī vai pakalpojumu ir iespējams iegādāties vai saņemt ikdienā noteiktos darba laikos. Būtiski ņemt vērā, ka iniciatīvu noslēgt līgumu ārpus uzņēmuma pastāvīgās tirdzniecības vietas parasti izrāda pats pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs, proti, patērētājiem tiek sūtītas vēstules, piedāvājums tiek izteikts telefoniski, norādot konkrētu vietu un laiku, kad pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs organizē preces vai pakalpojuma prezentāciju.⁴ Vienlaikus *PTAC* norāda uz tiesību literatūrā pausto viedokli, ka pie līgumiem, kas noslēgti ārpus pastāvīgās tirdzniecības vietas, ir pieskaitāmi tādi, kas noslēgti konferenču centros, viesnīcās.⁵

Līdz ar to *PTAC* paskaidro, ka uz līgumiem, kas starp patērētāju un pakalpojuma sniedzēju ir noslēgti ekskursijas laikā, ko organizē pakalpojuma sniedzējs, piemēram, prezentācijas laikā ārpus uzņēmuma pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojuma sniegšanas vietas un bez patērētāja izteikta pieprasījuma, ir attiecināmas *Direktīvas 85/577/EEK*, *PTAL* 9.panta un *Noteikumu* prasības.

[5] Analizējot *PTAC* rīcībā esošos patērētāju iesniegumus, *PTAC* ir secinājis, ka *Sabiedrība* patērētājiem *Līgumu* piedāvā noslēgt tikai pēc iepriekšēja uzaicinājuma noteiktā laikā un vietā. Turklāt, vadoties no *Aktos* minētā, konstatējams, ka nevienā no viesnīcām, kā

³ Eiropas Kopienas tiesas spriedums 1999.gada 22.aprīļa lietā C-423/97 „*Travel Vac SL v Manuel José Antelm Sanchis*”

⁴ Turpat.

⁵ Howells G. and Weatherill S. Consumer protection law, Second edition, Ashgate, Great Britain by TJ International Ltd., Padstow, Cornwall, 2006, 364.lpp.

to nosaka *PTAL* 21.¹ un 21.⁴ pants, neatrodas un nav konstatēti pierādījumi par to, ka kādā no viesnīcām atrastos *Sabiedrības* pastāvīgā pakalpojumu sniegšanas vieta. Tādējādi *PTAC*, vadoties no pārbaudēs konstatētā, secina, ka uz *Sabiedrības* un patērētāju starpā noslēgtajiem līgumiem ir attiecināmas *PTAL* 9.panta prasības par līgumiem, kas noslēgti ārpus uzņēmuma pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietas. Savukārt ārpus noteiktā prezentācijas laika patērētājam nav iespējams noslēgt *Līgumu Sabiedrības* juridiskajā adresē – Alberta ielā 1-16, Rīgā (minētā adrese atbilstoši Valsts Ieņēmumu dienesta 2010.gada 27.jūlija vēstulē *Par struktūrvienības reģistrāciju* Nr.4.2.1/38558 minētajam ir uzskatāma par vienīgo *Sabiedrības* reģistrēto struktūrvienību – „pastāvīgā prezentāciju un tirdzniecības vieta”), kurā patērētājs var iegādāties precī vai saņemt pakalpojumu pēc savas iniciatīvas.

Līdz ar to *PTAC* uzsver, ka, lai arī *Sabiedrība* ir reģistrējusi struktūrvienību tās juridiskajā adresē – Alberta ielā 1-16, Rīgā, tas nav vērtējams kā kritērijs tam, ka līgums ir noslēgts uzņēmuma pastāvīgajā tirdzniecības vietā, jo, kā jau iepriekš norādīts, jāņem vērā vairāku apstākļu kopums – pakalpojuma saņemšanas iespējas ārpus noteiktā prezentācijas laika, pakalpojuma sniedzēja iniciatīva – telefoniski, uzaicinot klientus (pārus) ierasties uz prezentāciju. Līdz ar to *PTAC* norāda, ka jāņem vērā ne tikai telpu tiesiskais statuss, bet arī noslēgtā līguma un pakalpojuma piedāvāšanas metožu būtība.

PTAC uzsver, ka saskaņā ar *PTAL* 9.pantu *Līgums* ir uzskatāms par līgumu, kas ir noslēgts ārpus *Sabiedrības* pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojuma sniegšanas vietas, proti, uzņēmuma biroja, juridiskās adreses vai vietas, kurā patērētājs var iegādāties precī vai saņemt pakalpojumu pēc savas iniciatīvas. Vienlaikus norādām, ka, neskatoties uz to, ka *Sabiedrība* tās juridiskajā adresē ir reģistrējusi vienīgo struktūrvienību – „*pastāvīgā prezentāciju un tirdzniecības vieta*”, uz starp *Sabiedrību* un patērētājiem noslēgtajiem līgumiem ir attiecināmas gan *PTAL* 9.panta, gan arī *Noteikumu* prasības.

[6] Saskaņā ar *PTAL* 9.panta otro daļu, kas nosaka, ka „*Līgumā, kas noslēgts ārpus pastāvīgās tirdzniecības vietas vai pakalpojuma sniegšanas vietas, ietveramo informāciju, kā arī šā likuma 12.pantā paredzēto atteikuma tiesību realizēšanas termiņu un kārtību reglamentē Ministru kabineta noteikumi*”, un *PTAL* 12.panta otrās daļas 1.punktā minēto: „*Patērētājs var izmantot atteikuma tiesības, lai atkāptos no līguma, kas noslēgts ārpus pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietas*”, *Sabiedrībai* ir pienākums patērētājiem piedāvātajos *Līgumos* nodrošināt likumā paredzētās patērētāja atteikuma tiesības noteiktā termiņā vienpusēji atkāpties no līguma, nemaksājot līgumsodu, procentus vai zaudējumu atlīdzību.

PTAC norāda, ka saskaņā ar *Noteikumu* 5.punktu patērētājs ir tiesīgs izmantot atteikuma tiesības un vienpusēji atkāpties no līguma 14 kalendāra dienu laikā, nosūtot pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam atteikuma veidlapu vai rakstisku atteikumu. Atteikuma tiesību izmantošanas termiņu skaita no dienas, kad patērētājs ir saņēmis precī vai preces (preču) daļu, vai no līguma noslēgšanas dienas, ja tiek sniegti pakalpojumi. Savukārt, pamatojoties uz *Noteikumu* 6.punktā noteikto, proti, „*Ja patērētājs izmanto atteikuma tiesības, viņš atdod pārdevējam vai pakalpojumu sniedzējam precī vai lietu tajā vietā, kur to saņēma, vai citā patērētāja norādītā vietā, ja tas nerada neērtības pārdevējam vai pakalpojumu sniedzējam. Pārdevējs vai pakalpojumu sniedzējs atmaksā patērētājam visas viņa veiktās iemaksas*”, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs atmaksā patērētājam visas viņa veiktās iemaksas.

Ņemot vērā, ka *Sabiedrība* patērētājiem nenodrošina patērētājam viņa likumīgās tiesības atkāpties no *Līguma Noteikumu* 5.punktā noteiktajā termiņā un pieprasa administratīvās izmaksas par vienpusēju atkāpšanos no līguma, kā arī saskaņā ar *Līguma* 7.5.2.apakšpunktā noteikto: „*(...), ja šis Līgums tiek izbeigts pirms termiņa pēc Pakalpojuma saņēmēja iniciatīvas pēc šī Līguma 7.5.1.punktā norādītā termiņa, tad Pakalpojuma saņēmēja iemaksātā Pakalpojuma maksa netiek viņam atmaksāta*”, neatmaksājot patērētāja veikto maksu par *Līgumā* noteikto pakalpojumu, *PTAC* uzsver, ka *Sabiedrība* ir pieļāvusi patērētāju tiesību pārkāpumu, kas noteikts *PTAL* 3.panta 7.punktā, proti: „*Patērētāja tiesības ir*

pārkāptas, ja patērētājam nav dota iespēja realizēt atteikuma tiesības, noslēgta līguma atcelšanas, noslēgta līguma nosacījumu grozīšanas vai citas likumīgās vai līgumiskās tiesības”.

[7] Saskaņā ar *PTAL* 5.panta pirmo daļu līgumos, ko patērētājs slēdz ar pakalpojuma sniedzēju, līgumslēdzējām pusēm ir vienlīdzīgas tiesības. Tādējādi *Sabiedrība* nevar piedāvāt tādus līguma noteikumus, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu vienlīdzības principu. Pamatojoties uz *PTAL* 5.panta otrās daļas 4.punktu, līguma noteikumi ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, ja tie noteic, ka patērētājs atsakās no savām likumīgajām tiesībām.

PTAC norāda, ka *Līguma* 7.5.1.apakšpunkts daļā, kas nosaka, ka „(..), ja šis Līgums tiek izbeigts pirms termiņa pēc Pakalpojuma saņēmēja iniciatīvas 7 (septiņu) dienu laikā no šī Līguma noslēgšanas brīža, tad Pakalpojuma sniedzējs atmaksā Pakalpojuma saņēmējam daļu no iemaksātās Pakalpojuma maksas, ieturot no Pakalpojumu saņēmēja administratīvās izmaksas LVL 300,00 (trīs simti lati) apmērā”, un 7.5.2.apakšpunkts daļā, kas paredz: „(..), ja šis Līgums tiek izbeigts pirms termiņa pēc Pakalpojuma saņēmēja iniciatīvas pēc šī Līguma 7.5.1.punktā norādītā termiņa, tad Pakalpojuma saņēmēja iemaksātā Pakalpojuma maksa netiek viņam atmaksāta”, nenodrošina patērētājiem viņu likumīgās tiesības atkāpties no līguma 14 dienu laikā bez administratīvo izmaksu (zaudējumu) atlīdzības.

Līdz ar to, ievērojot *PTAL* 6.panta trešās daļas 1.punkta (kontekstā ar *PTAL* 5.panta otrās daļas 4.punktu) noteikumus, *Līguma* 7.5.1.apakšpunkta noteikums daļā: „(..), ja šis Līgums tiek izbeigts pirms termiņa pēc Pakalpojuma saņēmēja iniciatīvas 7 (septiņu) dienu laikā no šī Līguma noslēgšanas brīža, tad Pakalpojuma sniedzējs atmaksā Pakalpojuma saņēmējam daļu no iemaksātās Pakalpojuma maksas, ieturot no Pakalpojumu saņēmēja administratīvās izmaksas LVL 300,00 (trīs simti lati) apmērā” un šā *Līguma* 7.5.2.apakšpunkta noteikums daļā: „(..), ja šis Līgums tiek izbeigts pirms termiņa pēc Pakalpojuma saņēmēja iniciatīvas pēc šī Līguma 7.5.1.punktā norādītā termiņa, tad Pakalpojuma saņēmēja iemaksātā Pakalpojuma maksa netiek viņam atmaksāta”, ir uzskatāmi par netaisnīgiem līguma noteikumiem.

Ņemot vērā iepriekš minēto, saskaņā ar *PTAL* 1.panta 3.punktu un 4.punktu, 3.panta 2.punktu, 7.punktu, 5.panta otrās daļas 4.punktu, 6.panta pirmo daļu, trešās daļas 1.punktu, piekto daļu, septīto daļu, 9.pantu, 12.pantu, *Noteikumu* 3.punktu, 5.punktu un 6.punktu un, pamatojoties uz *PTAL* 25.panta ceturtās daļas 4. un 6.punktu un astotās daļas 2.punktu, ***PTAC* uzdod Sabiedrībai:**

1. Pārtraukt pildīt ar patērētājiem noslēgtajos līgumos tāda paša satura līguma noteikumus kā *Līguma* 7.5.1.apakšpunkta noteikums daļā: „(..), ja šis Līgums tiek izbeigts pirms termiņa pēc Pakalpojuma saņēmēja iniciatīvas 7 (septiņu) dienu laikā no šī Līguma noslēgšanas brīža, tad Pakalpojuma sniedzējs atmaksā Pakalpojuma saņēmējam daļu no iemaksātās Pakalpojuma maksas, ieturot no Pakalpojumu saņēmēja administratīvās izmaksas LVL 300,00 (trīs simti lati) apmērā”, nodrošinot patērētājiem tiesības atkāpties no līguma 14 dienu laikā, nemaksājot līgumsodu un administratīvās izmaksas un atmaksājot patērētājiem *Līgumā* noteikto pakalpojuma maksu, izņemot, ja patērētāji šāda satura līguma noteikumus ar *Sabiedrību* nav atsevišķi apsprieduši.

2. Pārtraukt pildīt ar patērētājiem noslēgtajos līgumos šāda satura līguma noteikumus kā *Līguma* 7.5.2.apakšpunkta noteikums daļā: „(..), ja šis Līgums tiek izbeigts pirms termiņa pēc Pakalpojuma saņēmēja iniciatīvas pēc šī Līguma 7.5.1.punktā norādītā termiņa, tad Pakalpojuma saņēmēja iemaksātā Pakalpojuma maksa netiek viņam atmaksāta”, nodrošinot patērētājiem tiesības atkāpties no līguma 14 dienu laikā, nemaksājot līgumsodu un

administratīvās izmaksas un atmaksājot patērētājiem *Līgumā* noteikto pakalpojuma maksu, izņemot, ja patērētāji šāda satura līguma noteikumus ar *Sabiedrību* nav atsevišķi apsprieduši.

3. Grozīt patērētājiem piedāvātajos līgumu projektos šāda satura līguma noteikumus kā *Līguma 7.5.1.apakšpunkta* noteikums daļā: „(..), ja šis *Līgums* tiek izbeigts pirms termiņa pēc *Pakalpojuma saņēmēja iniciatīvas* 7 (septiņu) dienu laikā no šī *Līguma* noslēgšanas brīža, tad *Pakalpojuma sniedzējs atmaksā Pakalpojuma saņēmējam* daļu no iemaksātās *Pakalpojuma maksas*, ieturot no *Pakalpojumu saņēmēja administratīvās izmaksas LVL 300,00 (trīs simti lati) apmērā*”.

4. Grozīt patērētājiem piedāvātajos līgumu projektos šāda satura līguma noteikumus kā *Līguma 7.5.2.apakšpunkta* noteikums daļā: „(..), ja šis *Līgums* tiek izbeigts pirms termiņa pēc *Pakalpojuma saņēmēja iniciatīvas* pēc šī *Līguma 7.5.1.punktā* norādītā termiņa, tad *Pakalpojuma saņēmēja iemaksātā Pakalpojuma maksa netiek viņam atmaksāta*”.

5. 14 dienu laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas sniegt informāciju *PTAC* par administratīvā akta izpildi atbilstoši *PTAL 25.panta* desmitās daļas noteikumiem (t.sk., iesniedzot pārstrādāto *Līguma* projektu).

Saskaņā ar *Administratīvā procesa likuma 70.panta* pirmo daļu, *76.panta* pirmo daļu un otro daļu, *79.panta* pirmo daļu un *PTAL 25.panta 10.¹* daļu šo administratīvo aktu adresāti var pārsūdzēt viena mēneša laikā kopš tā paziņošanas adresātam Administratīvajā rajona tiesā, Antonijas ielā 6, Rīgā.

Direktore (paraksts)

B.Vītoliņa

(zīmogs)

(..)

IZRAKSTS PAREIZS